

# 1979

## AUTHOR/KEY FIGURE

Ursula Reuter Christiansen

## FACTS

Document type:  
Manuscript

Language:  
Dansk

Archive:  
HC arkiv Møn/HC breve 43

## TRANSCRIPTION

Vitrohm Sagen

"Man behøver ikke være studeret for at se, at Vitrohm lederen Engel kører sine fabrikker efter Privatkapitalismens Kogebog"

Sådan siger Sukkerfabrikkens tillidsmand for de ufaglærte, Henning Kristensen til Ø-Bladet.

Vitrohm kom til Møn for 15 år siden. Vitrohm fremstiller elektronske artikler, moderfirmaet ligger i Glostrup, København. Fabriksejeren Engel så de nye spændende Perspektiver, der tilbød sig ude i provinsen. Egnsudviklingsstøtte, billige industrigrunde, og frem for alt den nøjsomme lokale arbejdskraft, der endnu ikke var så ødelagt af fagforeningernes krav, som arbejderne i Hovedstadsområdet. Engel udnyttede alle disse faktorer. Manglende konkurrence på stedet gjorde det mulig for ham at køre fabrikken på lavtløn. De ufaglærte på Vitrohm i Stege ligger stadigvæk 3 Kr, mindre i løn end i den øvrige provins, Engel forretning kørte fint, så fint at der snart oprettedes nye filialer. Portugal. Danmark blev meldt ind i E.F. under trusler om kommende Arbejdsløshed, hvis ikke vi meldte os ind. Loven om den frie kapitalbevægelse, åbnede nye spændende perspektiver for driftige forretningsfolk. Engels tog nu de store sko på. Filialen i Irland og England med E.F. pengene i tilskud. Og en ting fik Engels og hans ligemænd foræret, som fabriksejere nu i mange årtier har slikket sig fingrene efter: Muligheden for at slippe for arbejderne evige trussel - Strejken. Med filialerne i udlandet blev fabriksejerne nærmest usårlig. Nu behøvede man bare at skaffe de for produktionen nødvendige komponenter til filialerne i udlandet, imens kunne arbejderne i Danmark strejke lige så tossede de ville, produktionen og dermed fortjenesten var på det tørre. Det siges, at Engels ligefrem var skuffet, da en varslet strejke alligevel ikke blev til noget. Nu havde han så flittig skaffet komponenterne fra Stege til filialen i Portugal. Man kan da heller aldrig stole på en arbejder!

Karin Arler, tillidskvinde på Vitrohm fortæller: "Selvom Engels ikke kunne fordrage fagforeninger, de var ham en torn i øjet. Var han dog dygtig nok til at udnytte dens understøttelseskasse. Ved hjælp af arbejdsfordelingen presser han f.eks. en 5 dages uge sammen på 4 dage. Hård gav nemlig det resultat, at produktionstallet var det samme på 4 dage, som en normal 5 dages uge. Så han sparede den 5te dag ved at sende os på understøttelse. På denne måde udnyttede han A-kasselovgivningingen til fulde."

Dansk erhvervsliv kræver mere støtte fra staten. Men danske arbejdere kan ikke længere være sikre på, at pengene investeres i Danmark, at de

kommer den danske arbejder til gode. Arbejdere i Portugal og England bliver tvunget til at optræde som løntrykkere overfor danske arbejdere.

[s. 2]

2

Henning Kristensen: "Når der er områder i Ef der trænger til hjælp, må Ef hjælpe dem. Men det er vel ikke meningen at de skal hjælpes frem ved at man efterlader os i arbejdsløshed. Man må ikke glemme at det var bl.a. de mønske arbejdere, der har skabt det overskud, der nu investeres for i England. Hvis det var tanken med EF, så bryder jeg mig ikke om den tanke mere. Man lukker for eksporten i Danmark. Mister derigennem eksportindtægterne og svækker købekraften. Her kommer politikerne ind i spillet. De må finde ud af hvilken vogn de vil sidde på. Hvis der ikke meget hurtigt sker en lovændring, må der oprettes et europæisk forbund med decentral styring. Med et sådant forbund ville vi være bedre rustet. I tilfældet Vitrohm måtte dette forbund så nægte, at stille f.eks. engelsk arbejdskraft til rådighed for en dansk løntrykkerfilial i England. I øvrigt mener jeg, at Vitrohm burde lukke hele sin koncern i Danmark og flytte det hele til udlandet, med den holdning de har indtaget. Folk som Engel vil vi gerne være foruden. Jeg appellerer også til de andre elektrofirmaer om at se sig om efter en anden leverandør.

Karin Arler: "Det vil jeg give dig ret i. Jeg synes heller ikke at Vitrohm skulle have tilskud fra staten. Borgmesteren mener jo, at når der kunne ydes hjælp til B&W, så kunne andre virksomheder på landet vel også få. Men der er ikke noget i vejen med Vitrohms overskud". Henning Kristensen: "Det er et sikkert firma. De fremstiller blandt andet elektriske modstandere, som der skal bruges ca. 2000 stk. af i ethvert farvefjernsyn".

Karin Arler: "Der er da ingen der kan bilde mig ind, at Vitrohm ikke har mindst 40% i profit. Men det er åbenbart ikke nok for kapitalejerne. Når lønudgiften overstiger en hvis grænse, flytter de bare til udlandet, det er fremgået af bestyrelsesprotokollen. Vi må se i øjnene, at vi endnu ingen lovgivning har, som forbyder den slags. Staten skulle som i Vitrohmtilfældet lave indgreb i form af nationalisering. Ikke nok med at Engels berøver os vores arbejdsplads, nu skal han ovenikøbet have penge for salg af fabrikken og det er ikke småpenge han vil have. Et tilbud på en million, afviste han med, at han jo ikke bare kunne forære virksomheden væk. At køberen var hoppet fra udlagde han i pressen, som om det var p.gr. af avisskriverierne. Jeg, som tillidskvinde, og Henning Kristensen, vi skulle bare have holdt vores kæft. Mer end det. Direktøren truer os ganske åbenlyst. Forbliver vi ikke stille og rolige som hidtil, begynder vi at brokke os, ja så bliver der ingen ny fabrik. Jeg synes det er groft. Der er ingen

andre der forstået at udnytte den mønske arbejdskraft som Engel og nu vil han ovenikøbet stå frem som den frelsende "engel", ved at love os noget andet lavtlønnet arbejde, bare vi forholder os rolige. "Henning Kristensen: "Arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet skulle tages fra dem." Spørgsmål fra Ø-Bladet: Hvordan kan det gå til, at borgmester Hother [s. 3]

3

Nielsen oplyser til Møns Tidende, lørdag d. 10. november, at Møn kommune ikke officielt fra nogen side er blevet orienteret om afskedigelserne og lukningen af Vitrohm?

Karin Arler: "Når Møn Kommune ikke har vidst noget officielt, har man vel lov til at spørge om borgmesteren da heller ikke har vidst noget inofficielt, rygterne om lukningen har nu svirret længe på Møn. Sidste april 79 er er blevet afskediget 26 personer. Møn kommune har intet foretaget sig. De burde have undersøgt rygterne, men de har intet gjort for at være rustet til den situation vi nu står i, nemlig arbejdsløshed for 76 menneskers vedkommende. Man lægger hænderne i skødet og konstaterer bare at man ikke kan gøre noget. Jeg og mine arbejdskammerater, tager det i øvrigt som en holdning byrådet har, at de ikke engang kunne mande sig op til en kraftig protest og afstandtagen til det er sket med Vitrohm. Henning Kristensen: "Socialdemokratiet repræsenterer ikke arbejderne mere. Hother sidder [håndskrevet: tilsyneladende] ikke for mig og mine arbejdskammeraters stemmer, det må være de borgerliges stemmer han sidder for. Det er morsomt at tænke på, at det var borgmesteren der før i tiden havde min plads som tillidsmand for de ufaglærte på sukkerfabrikken, men også lidt bittert."

Karin Arler: "Ja, vi havde forventet en eller anden form for hjælp, ved at træde frem i avisen. I stedet fik vi et sjofelt svar fra borgmesteren om, at han "melder hus forbi når man (kvinderne på Vitrohm), ligefrem frygter, arbejde på aften- eller nathold". Vi skulle bare indordne os under de aftaler der er indgået af de to parter på arbejdsmarkedet. Det er der heller ingen af os der har nægtet at gøre. Vi har ikke gjort andet end at udtrykke bekymring over den situation, der nu er opstået at nemlig det eneste alternativ ville være natarbejde for kvinder. Og vi gjorde opmærksom på de problemer der ville opstå ved det for familielivet."

Henning Kristensen og Karen Arler: "Vi appellerer til vore arbejdskammerater på de mønske arbejdspladser, til forbundene, til fællesorganisationen, til handelsstandsforeningen, til arbejdsgiverforeningen (?) ja, til hele den mønske befolkning og til politikerne på toppen. Sæt en stopper for arbejdsgivere som Engel. Tag

afstand fra en EF-lov der udhuler Danmarks økonomi. [håndskrevet:] Os  
på Møn:

Ursula Reuter Christiansen

[Håndskrevet: Hvilken indflydelse vil lukning få på arbejderne på  
Kagefabrikken. Hvad mener kagefabrikkens tillidsmændene til det?]

Vitrohm Sagen

-----  
"Man behøver ikke være studeret for at se, at Vitrohm lederen Engels  
kører sine fabrikker efter Privatkanitalismens Kogebog"

Sådan siger Sukkerfabrikkens tillidsmand for de ufaglærte, Henning Kristensen til Ø-Bladet.

Vitrohm kom til Men for 15. år siden. Vitrohm fremstiller elektriske artikler, moderfirmaet ligger i Glostrup, København. Fabriksejeren Engels så de nye spændende Perspektiver, der tilbød sig ude i provinsen. Engels udviklingsstøtte, Billige industrigrunde, og frem for alt den næjsomme lokale arbejdskraft, der endnu ikke var så edelagt af fagforeningernes krav, som arbejderne i Hovedstadsområdet. Engels udnyttede alle disse faktorer. Manglende konkurrence på stedet gjorde det mulig for ham at køre fabrikken på lavtøl. De ufaglærte på Vitrohm i Stege ligger stadig væk 3 Kr. mindre i løn end i den øvrige provins, Engels forretning kørte fint, så fint at der snart oprettedes nye filialer. <sup>Portugal</sup> Danmark blev meldt ind i E. F. under trussler om kommende Arbejdsløshed, hvis ikke vi meldte os ind. Løven om den frie kapitalbevægelse, åbnede nye spændende perspektiver for driftige forretningsfolk. Engels tog nu de store skatte på Filialer i <sup>Irland</sup> og England med E. F. pengene i tilskud. Og en ting fik Engels og hans ligemand foræret, som fabriksejere nu i mange årtier har sluppet sig fingrene efter: Muligheden for at slippe for arbejderne: evige trussel-Strejken. Med filialerne i udlandet blev fabriksejerne nærmest usårlig. Nu behøvede man bare at skaffe de for produktionen nødvendige komponenter til filialerne i udlandet, imens kunne arbejderne i Danmark stejke lige så tossede de ville, produktionen og dermed fortjenesten var på det tørre. Det siges, at Engels ligefrem var skuffet, da en varslet strejke alligevel ikke blev til noget. Nu havde han så flittigt skaffet komponenterne fra Stege til filialen i Portugal. Man kan da heller aldrig stole på de arbejder!

Karin Arler, tillidskvinde på Vitrohm fortæller: "Selvom Engels ikke kunne fordrage fagforeninger, de var ham en torn i øjet. Var han dog dygtig nok til at udnytte dens understøttelseskasse. Ved hjælp af arbejdsfordelingen presser han f. eks. en 5 dages uge sammen på 4 dage. Hård gav nemlig det resultat, at produktionstallet var det samme på 4 dage, som en normal 5 dages uge. Så han sparede den 5te dag ved at sende os på understøttelse. På denne måde udnyttede han A-kasselovgivningen til fulde."

Dansk erhvervsliv kræver mere støtte fra staten. Men danske arbejdere kan ikke længere være sikre på, at pengene investeres i Danmark, at de kommer den danske arbejder til gode. Arbejdere i Portugal og England bliver tvunget til at optræde som lentrykkere overfor danske arbejdere.

~~XXXXXXXXXXXX~~

Henning Kristensen: "Når der er områder i Ef der trænger til hjælp, må EF hjælpe dem. Men det er vel ikke meningen at de skal hjælpes frem ved at man efterlader os i arbejdsløshed. Man må ikke glemme at det var bl. a. de menses arbejdere, der har skabt det overskud, der nu investeres for i England. Hvis det var tanken med EF, så bryder jeg mig ikke om den tanke mere. Man lukker for eksporten i Danmark. Mister derigennem eksportindtægterne og svækker købekraften. Her kommer politikerne ind i spillet. De må finde ud af hvilken vogn de vil sidde på. Hvis der ikke meget hurtigt sker en lovændring, må der oprettes et europæisk forbund med decentral styring. Med et sådant forbund ville vi være bedre rustet. I tilfældet Vitrohm måtte dette forbund så nægte, at stille f. eks. engelsk arbejdskraft til rådighed for en dansk lentrykkerfilial i England. Iøvrigt mener jeg, at Vitrohm burde lukke hle sin koncern i Danmark og flytte det hele til udlandet, med den holdning de har indtaget. Folk som Engel vil vi gerne være foruden. Jeg appellerer også til de andre elektrofirmaer om at se sig om efter en anden leverandør.

Karin Arler: "Det vil jeg give dig tset i. Jeg synes heller ikke at Vitrohm skulle have tilskud fra staten. Borgmesteren mener jo, at når der kunnes ydes hjælp til B&W, så kunne andre virksomheder på landet vål også få. Men der er ikke noget i vejen med Vitrohms overskud". Henning Kristensen: "Det er et sikkert firma. De fremstiller blandt andet ~~XXXXXXXXXXXX~~ elektriske modstandere, som der skal bruges ca. 2000 stk. af i ethvert farvejernsyn". Karin Arler: "Der er da ingen der kan bilde mig ind, at Vitrohm ikke har mindst 40 % i profit. Men det er åbenbart ikke nok for kapitalejerne. Når lønudgiften overstiger en hvis grænse, flytter de bare til udlandet, det er fremgået af bestyrelsesprotokollen. Vi må se i øjnene, at vi endnu ingen lovgivning har, som forbyder den slags. Staten skulle som i Vitrohmtilfældet lave indgreb i form af nationalisering. Ikke nok med at Engels berøver os vores arbejdsplads, nu skal han ovenikøbet have penge for salg af fabrikken og det er ikke småpenge han vil have. Et tilbud på en million, afviste han med, at han jo ikke bare kunne forære virksomheden væk. At køberen var hoppet fra udlagde han i pressen, som om det var ~~XX~~ p. gr. af avisskriverierne. Jeg, som tillidskvinde, og Henning Kristensen, vi skulle bare have holdt vores kæft. Mer end det. Direktøren truer os ganske åbenlyst. Forbliver vi ikke stille og rolige som hidtil, begynder vi at brokke os, ja så bliver der ingen ny fabrik. Jeg synes det er groft. Der er ingen andre der forstået at udnytte den menses arbejdskraft som Engelx og nu vil han ovenikøbet stå frem som den frelsende "engel", ved at love os noget andet lavtlønnet arbejde, bare vi forholder os rolige." Henning Kristensen: "Arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet skulle tages fra dem."

Spørgsmål fra Ø- Bladet: Hvordan kan det gå til, at borgmester Hother



Nielsen oplyser til Møns Tidende, lørdag d. 10. november, at Møn kommune ikke officielt fra nogen side er blevet orienteret om afskedigelserne og lukningen af Vitrohm?

Karin Arler: "Når Møn Kommune ikke har vidst noget officielt, har man vel lov til at spørge om borgmesteren da heller ikke har vidst noget inofficielt, rygterne om lukningen har nu svirret længe på Møn. Siden april 79 er der blevet afskediget 26 personer. Møn kommune har intet foretaget sig. De burde have undersøgt rygterne, men de har intet gjort for at være rustet til den situation vi nu står i, nemlig arbejdsløshed for 76 mennesker vedkommende. Man lægger hænderne i skedet og konstaterer bare at man ikke kan gøre noget. Jeg og mine arbejdskammerater, tager det iøvrigt som en holdning byrådet har, at de ikke engang kunne manne sig op til en kraftig protest og afstandtagen til det er sket med Vitrohm.

Henning Kristensen: "Socialdemokratiet repræsenterer ikke arbejderne mere. Høther sidder ikke <sup>hermedadtil</sup> ~~mere~~ <sup>for</sup> mindst ~~mine~~ mine arbejdskammeraters stemmer, det må være de borgerliges stemmer han sidder ~~kæmmer~~ på. Det er morsomt at tænke på, at det var borgmesteren der før i tiden havde min plads som tillidsmand for de ufaglærte på sukkerfabriken, men også lidt bittert."

Karin Arler: "Ja, vi havde forventet en eller anden form for hjælp, ved at træde frem i avisen. I stedet fik vi et sjofelt svar fra borgmesteren om, at han "melder hus forbi når man (kvinderne på Vitrohm), ligefrem frygter, ~~zixxkxgix~~ arbejder på aften- eller natthold". Vi skulle bare indordne os under de aftaler der er indgået af de to parter på arbejdsmarkedet. Det er der heller ingen af os der har nægtet at gøre. Vi har ikke gjort andet end at udtrykke bekymring over den situation, der nu er opstået at nemlig det eneste alternativ ville være natarbejde for kvinder. Og vi gjorde opmærksom på de problemer der ville opstå ved det for familielivet."

Henning Kristensen og Karin Arler: "Vi appellerer til vore arbejdskammerater på de menses arbejdspladser, til forbundene, til fællesorganisationen, til handelsstandsforeningen, til arbejdsgiverforeningen (?) ja, til hele den menses befolkning og til politikerne på toppen. Sæt en stopper for arbejdsgivere som Engel. Tag afstand fra den EF-lov der udhuler Danmarks økonomi. Og på Møn:

- Ursula Reuter Christiansen

bliver indflydelse ved lukning af Vitrohm  
for arbejderne på sukkerfabrikken.  
Hvad mener I, skal vi ikke tilkendes repræsentation  
til det?